יפי"א שם הלכה א:

הלכה ג:

בה ד מיי׳ שם פי״ב הלכה

הלכה ה:

פסולי מוקדשין הל' ג:

בד ו מיי פ"ג מהלכות

מסורת הש"ם

 לקמן מ., 3) ג"ו שם,
לקמן מב., 7) לעיל ח:,
לקמן לו: [ודף לה.],
[לעיל ח. לקמן לה.],
[שבת פח:], ח) ובמים פג., ע) ג"ו שס:, י) [עי יעב״דן, כ) למימר נמי מה הסלע כנ״ל רש״ל, ל) [רבה איכה פרשה ד ד"ה זכו נזיריה],

תורה אור השלם 1. כל מכה נפש לפי עדים ירצח את הרצח ַבְּוֹי בֶּוֹי בֶּוֹי בְּוֹי בְּוֹי בְּוֹי בְּוֹי וְעֵד אֶחָד לֹא יַעֲנֶה בְּנֶפֶשׁ לְמוּת: במדבר לה ל 2. אַחַת דָבֶּר אֱלֹהִים שְׁתִּיִם זוּ שְׁמְעְתִּי כִּי עז לֵאלֹהִים: תהלים סב יב יַ אַרוּיִם: יוּמוּא טב ב 3. הֲלוֹא כֹה דְבָרִי בָּאֲשׁ נָאָם יְיָ וּרְפָטִישׁ יְפִצֵּץ סָלָע: ירמיהו כג כט ַּנְעָכּי 4. צֵו אֶת אַהְרֹן וְאֶת בְּנְיוּ לֵאמר זאת תוֹרֵת הָעלְה הָוֹא הָעֹלְה עַל מוֹקְרָה יִיּג הָכּלְּה בְּל הַלִּיְלָה עַר הַבּקָר וְאֵשׁ הִמִּוְבֵּח עַר הַבּלֶּר וְאֵשׁ הִמִּוְבֵּח ויקרא ו ב תוקד בו:

מוסף רש"י לא שנו אלא בשעת משא ומתן. הוא דלא יחור, דמתוך שאתה אומר לו שלא לחזור הוא מחור אחר ראיות להעמיד דבריו, ושמא ימלא ראיות נכונות, אבל בשעת גמר דין. שכבר חזר על כל לדדין ונראה לו שאין דבריו נכונים, חוזר ומלמד חובה (לעיל לב.). המזכה. אתמול, אומר אני הוא המזכה אתמול ועדיין מזכה אני על כרחו, שאינו יכול לחזור בו, והמחייב אומר אם לא מלאו הלילה זכות אני המחייב ומחייב אני במקומי (לקמן מ.). המלמד. אתמול חובה. אם מנא לו הלילה זכות מלמד זכות, המלמד אנל המלמד זכות כו' (שם). עד שיראה אחד מן המחייבין דברי המזכין. דאיכא הטייה לטובה ע"פ (עד) אחד וה"ה אם יראה אחד מן המזכין את דברי המחייבין, דהוו להו שלשים ושבעה מחייבין ואיכא הטייה לרעה ע"פ שלשה, ובשעת גמר דין הא אוקימנא דאף המלמד זכות יכול לחזור וללמד חובה (שם). שזיכה. שהוליה לפטן. שהיכוז. עטופים לכיו וטעמו לאור (לקמן מג.). וכותבין דברי המזכין ודברי המחייבין. שניהם כותבין דברי המזכין ושניהם כותבין דברי המחייבים. שאם ינונוה (לקמן לו:). מה פטיש זה מתחלק. הסלע על ידו לכמה נילולות (שבת פח:). מזבח מקדש. אמילו דבר מחול שעלה לחמו וחין מורידין חומו, את הראוי לו. משהוברר לחלקו (זבחים פג.). ר' יהושע אומר כו'. הני תנאי פליגי בפירושא דאת טנטי פניהי בפינוסט דמתני׳ הראוי לו דסתמא דמתני׳ דרבי סמם מתני׳ את הראו לו למעוטי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו, לר' יהושע ראוי לאישים

ורבנן. דאמרי אפי׳ אוכות לא יענה משום דנוגע הוא בדבר שמתחרט אלא דברי השובין פ"ש. פ"ה למה לי למיכתבינהו משום כב א מי" פ"י מהלכת בו ודואג שמא יגמר הדין לחובה ויביא זה עדים להזימן ומיהדר לא מצי הדרי בהו לאחר כדי דיבור דכיון שהגיד שוב אינו חותר ומגיד: לכתוב פלוני זיכה ל"ל טעמא אלא משום דאי הדר לא ציימי ליה מוקי לה באחד מן הסלמידים. אבל בעדים לא מיתוקם משום הלכך לריך למיכתב טעמא דלא לימא בדבר שהלדוקין מודין בו

נגיעת עדות כדאמרינן: ס"ל אחד

לה יענה בנפש למות. למות הוח

דאינו עונה כו': לא שנו אלא בשעת

משא ומתן. דבעינן שיעמוד בדבריו

לחזר אחר ראיות שמא ימנא חיזוק

לזכות דשמה לה טעה: הבל בשעת

גמר דין. שחיפש כבר הכל ועכשיו

נראה שטעה חוזר ומלמד חובה:

למחרת. משנה היא בפרק היו

בודקין אותו (לקמן דף מ.) גבי הלנת דין:

דנין אלו כנגד אלו. היכא דנחלקו בדין

שלשים וששה מחייבין ושלשים וחמשה

מזכין וקיימא לן (לעיל דף ב.) אין מטין

לחובה על פי אחד דנין בראיותיהן

אלו כנגד אלו עד שיחזור בו אחד מן

המחייבין דהוו להו מזכין רובא אבל

לחזור בו אחד מן המזכין לא קתני

ואם איתא דבגמר דין יכול לחזור

וללמד חובה ניתני נמי איפכא ונימא

או אחד מן המזכין את דברי המחייבין

דאיכא הטייה לרעה על פי שנים:

סגא אוכוסא. ניחא ליה לאהדורי

ומיתני משום לישנא מעליא וה״ה נמי

איפכא: רואין אותו. לענין המנין:

והא שלחו מתם. כלומר היכי מלית

לתרוצא להא דרבי יוםי בר חגיגא

כרב והא שלחו מתם לדברי ר' יוסי

בר חנינא מולא מכלל רבינו הא דר׳

יוסי לא סבירא ליה דרב דאמר

בשעת גמר דין חוזר לחובה: ומשני

אין מולא איממר. הכי שלחו ליה

לדברי רבי יוסי ברבי חנינא אין

. מוליאין מכלל דברי רב דטעמיה דר'

יוסי משום דהשתא מיהא לא הדר

ביה: דברי המחייבין. פלוני חייב

ומן הטעם הזה פלוני זיכה ומן הטעם

הזה: בשלמה דברי המחייבין. בעי למיכתב ביום ראשון ואע"ג דמלי

למיהדר דבעינן לידע למחר הטעמים

משום דאי הדר ביה חד מינייהו

מטעמא קמא ומחייב ליה למחר

מטעמא אחרינא בעי למיהדר ומיבעי

הלנת דין בטעמא בתרא אולי יחזור

בו הלילה: אלא דברי המוכין. אם איתא

דיכול לחזור בו למה לי למכתבינהו

אי משום שעת משא ומתן דלמחר

הא מילתא בעלמא היא כדי שיחזר

אחר הזכות לכתוב פלוני זיכה למה

לי למכתב טעמא אלא לאו משום

דאי הדר ביה לא נייתינן ליה הלכך

בעי למיכתב טעמא דלא נינשייה

לטעמיה ונימא (ליה שמא) בדבר

שהלדוקין מודים בו הייתי טועהי:

טעם חחד משני מקרחות. מפרש

לקמן היכי דמי: אין מונין להן אלא

מאי מעמא דר' יוםי בר יהודה דאמר קרא דאינו עונה אבל לזכות עונה ורבגן אמר מהדר אחובה לא קא מהדר ת"ש יודאמר

עד אחד לא יענה בנפש למות למות הוא ריש לקיש משום דמיחזי כנוגע בעדותו ורבנן האי למות מאי דרשי ביה מוקמי ליה באחר מן התלמידים כדתניא אמר אחד מן העדים יש לי ללמד עליו זכות מניין שאין שומעין לו ת"ל עד אחד לא יענה אמניין לאחר מן התלמידים שאמר יש לי ללמר עליו חובה מניין שאין שומעין לו ת"ל אחד לא יענה בנפש למות: דיני נפשות המלמד כו': אמר רב ילא שנו אלא בשעת משא ומתן אבל בשעת גמר דין מלמד זכות חוזר ומלמד חובה מיתיבי שלמחרת משכימין ובאין המזכה אומר אני המזכה ומזכה אני במקומי המחייב אומר אני המחייב ומחייב אני במקומי המלמד חובה מלמד זכות אבל המלמד זכות אינו יכול לחזור וללמד חובה והא למחרת גמר דין הוא וליטעמיך למחרת משא ומתן מי ליכא כי קתני בשעת משא ומתן ת"ש ידנין אלו כנגד אלו עד שיראה אחד מן המחייבין דברי המזכין ואם איתא ליתני גמי איפכא תנא אזכות קא

והכהו בקורנם ונבקע הסדן ונחלק הקורנס וסנפירין עומד במקומו היינו הוא דכתיב וכפטיש יפולך סלע: ר' יוסי בר חנינא יאחד מן התלמידים שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו ואמאי נימא אילו הוה קיים הדר ביה השתא מיהא לא הדר ביה והא ישלחו מתם לדברי ר' יוםי בר חגינא מוצא מכלל רבינו אין מוצא איתמר תא שמע סישני סופרי הדיינין עומדין לפניהן אחד מן הימין ואחד מן השמאל וכותבין דברי המוכין ודברי המחייבין בשלמא דברי המחייבין למחר חזו מעמא אחרינא ובעו למעבד יהלנת

ומתן דלמחר הא מלתא בעלמא הוא כדי שיחזור אחר זכות

הייתי טועה וא"ח ומהאי טעמא לריך ליכתוב טעמא אע"פ שיכול

משא ומתן דלמחר שלא יאמר בדבר

שלדוקין מודין הייתי טועה ויחזור

לענין פטור וחובה של נידון אלא כדי

שיחזור אחר זכותו לא היה להם לחוש

לכתוב טעמא מאחר דבשעת גמר

הדין יכולין לחזור בכל ענין אבל אם

אינם יכולין לחזור בכל ענין אף בשעת

גמר דין שיש נפקותא אז ראוי לכתוב:

מה פמיש זה. רבינו שמואל גרים

אלא הסלע וקשה דהוה ליה יי למימר

מה הסלע מתחלקת וכן בפרק רבי

עקיבא (שבת פח: ושם) גרס מה פטיש

מתחלק לכמה ניצוצות אף כל דיבור

ודבור שילא מפי הקב"ה היה מתחלק לשבעים לשון והו"ל למימר נמי מה סלע

מתחלקת ומפרש ר"ת וכפטיש יפולץ

סלע שהפטיש מתחלקת מן הסלע

כדאמרי׳ במדרשט מעשה בא׳ שלקח

סנפירין הלך לבודקו נתנו על הסדן

מחלק שאין הפטיש מתחלק

נריך ניכתוב טעמא אע"פ שיכול ג וופ"א הלנה טן: לחזור בשעת גמר דין משום דבשעת בו ה מיי שם פרק י

דין אלא דברי המזכין מאי מעמא לאו משום דאי חזו מעמא אחרינא לחובה לא משגחינן בהו לא כדי שלא יאמרו שנים מעם אחד משני מקראות כדבעא מיניה רבי אסי מרבי יוחנן אמרו שנים טעם אחד משני מקראות מהו אמר ליה יאין מונין להן אלא אחד מנהני מילי אמר אביי דאמר קרא מאחת דבר אלהים שתים זו שמעתי כי עז לאלהים מקרא אחד יוצא לכמה ב מעמים ואין מעם אחד יוצא מכמה מקראות דבי ר' ישמעאל תנא יוכפטיש יפוצץ סלע ימה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות אף מקרא ³ אחר יוצא לכמה מעמים היכי דמי מעם אחר משני מקראות אמר רב זכיד כדתגן ®מזבח מקדש את הראוי לו רבי יהושע אומר יכל הראוי לאשים אם עלה לא ירד שנאמר ⁴העולה על מוקדה מה עולה שהיא ראויה לאשים אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי לאשים אם עלה לא ירד רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העולה על מוקרה על המובח מה עולה שהיא ראויה לגבי מזבח אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי למזבח אם עלה

לא ירד ותרוייהו מאי קמרבו פסולין מר מייתי לה ממוקדה ומר מייתי

לה ממזבח והא התם מיפלג פליגי דקתני סיפא אין בין דברי רבן גמליאל

לדברי ר' יהושע אלא הדם והנסכים שר"ג אומר לא ירדו ור' יהושע אומר

יירדו אלא אמר רב פפא כדתניא ייר' יוםי הגלילי אומר מתוך שנאמר

אחד. דחד מהנך קראי לאו להכי אתא דקיימא לן לא נכתבו שני מקראות לטעם אחד הלכך חד מינייהו מטעא טעי: אחת דבר אלהים שחים זו שמעתי. אבל שחים לא דיבר אלהים לשמוע אחת: המובה מקדש. פסולין שאם עלו לא ירדו: אם הראוי לו. ובלבד שיהא דבר שנראה כבר למזבח ובזבחים ופג:] מפרש למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי. אבל פיגול ונשפך דמו ונשמט במחשבת פסול אם עלו לא ירדו והתם [פר:] מפרש טעמא שהיה פסולן בקדש כלומר שנפסלו בעזרה: **רבי יהושע אומר כו**׳. קא סלקא דעתך דרבי יהושע לאו לאיפלוגי אתא אלא למילפא מקרא: כל הראוי לאשים גרסינן. לאשים להקטרה על האש: העולה על מוקדה. ממוקדה דייק דהיינו אשים דאמר קרא [ויקראו] כל הלילה תהא שם דכיון שעלתה לא תרד ומשום כשירה לא איצטריך: כל הראוי לאשים גרסינן ולא גרסינן כל העולה לאשים. וטעמא דרבן גמליאל מעל המובח (שם): ו**חרוייהו מרבו פסולין.** שנפסלו בעזרה שאם עלו לא ירדו ולא פליגי אהדדי אלא מר יליף ממוקדה כו': ופרכינן הסם הא מיפליג פליגי. ולא טעם אחד הוא: הדם והנסכים. שנפסלו לא ירדו דהא נראו למובח: לר' יהושע ירדו. דאינן לאשים:

וי"ל כיון דליכא נפקותא כולי האי בח ז מיי שם הלכה יד: רבינו חננאל ואוקמה רב פפא באחד מן החלמידים ודררי הרל. דתניא מנין לא׳ מן העדים שאמר יש לי ללמד עליו זכות שאין שומעין לו. שנא' ועד אחד לא יענה מניין לאחד מן התלמידים שאמר יש לי ןמניין התתמידים שאמו יש לי ללמד עליו חובה שאין שומעין לו ת"ל לא יענה בנפש למות] אחד לא תענה: דיני ממונות המלמד חובה חוזר ומלמד זכות והמלמד זכות חוזר המלמד זכות אין יכול לחזור וללמד חובה. אמר רב לא שנו אלא בשעת משא ומתן. אבל בשעת ב"ר חנינא אומר אחד מן התלמידין שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו אמאי יניחוש דלמא אלו הוה מיהא לא הדר ביה. והא שלחו מחח כי דררי ד' יוסי ב״ר חנינא חולקין על רבינו רב. ושנינן אין חולקין אתמר. ת״ש שני סופרי הדיינין עומדין לפניהם אחד מן הימין ואחד מן השמאל וכותבין דברי המזכין ודברי המחייבין דברי המזכין אמאי לאו משום דאי חזו טעמא לחובה לא משגחי בהו. ודחינן לא. אלא כדי . שלא יאמרו שנים טעם שלא יאמרו שנים טעם אחד משני מקראות וכר׳ יוחנן דאמר שנים שאמרו . טעם א' משני מקראות אין טעמא שנא' אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי מקרא אחד יוצא לכמה טעמים. ואין טעם אחד יוצא משני מקראות. היכי דמי טעם אחד משני

מקראות ואמר רב זביד . כדתנן בשחיטת קדשים

פ"ט המזבח מקדש את הראוי לו ר' יהושע אומר

כל הראוי לאשיח את עלה

כל הראוי למזבח אם עלה

לא ירד. שנאמר על המזבח כל הלילה. פי' כל

הראוי למזבח אם עלה לא

ירד ותרוייהו קא מרבו פסולין שאם עלו לא ירדו.

יהושע מייתי ממוקדה. ורבז גמליאל

והא התם מפלג פליגי דקתני סיפא אין בין רבן גמליאל לר׳ יהושע אלא

הדם והנסכים שרבן גמליאל אומר הואיל

וראויין הן למזבח לא ירדו. ור' יהושע אומר

הואיל ואינן ראוים לאשים